

Výzva Budování kapacit pro rozvoj škol II
Povinně volitelná aktivita č. 7

Odborný a didaktický posudek programu

(vzor)

Dva odborné a didaktické posudky jsou součástí finální verze každého vytvořeného programu. Dva posuzovatelé zpracovávají posudky nezávisle jeden na druhém a současně se nepodíleli na tvorbě posuzovaných programů a s nimi souvisejících materiálů. Smysl a podmínky zpracování odborných a didaktických posudků jsou uvedeny v Pravidlech pro žadatele a příjemce – specifická část, kap. 5,2,4:

Případné připomínky a návrhy posuzovatelů příjemce vypořádá a zadá posuzovatelům (kteří zpracovali původní posudek) následně vypracování nového posudku. Podmínkou pro schválení výstupu jsou dva doporučující posudky, které budou součástí finální verze programu.

Schvalující posudky potvrzují soulad nově vytvořeného programu se zaměřením výzvy, soulad se strategickými dokumenty, s pojetím Kompetencí pro demokratickou kulturu, s požadavky na výstupy této aktivity a potvrzují potřebnou odbornou a didaktickou úroveň vytvořeného programu.

I.

Příjemce	Multikulturní centrum Praha
Registrační číslo projektu	CZ.02.3.68/0.0/0.0/16_032/0008273
Název projektu	Participace žáků na rozhodovacím procesu
Název vytvořeného programu	Žákovské review školy
Pořadové číslo zprávy o realizaci, ke které je posudek dokládán	3.

II.

1. Celkové zhodnocení programu

a) Je název programu srozumitelný a vyjadřuje jeho obsah?

Ano. Zcela přesně.

b) Odpovídá název programu názvu, který příjemce uvedl do přílohy žádosti o podporu Přehled vytvářených programů a zvolených tematických oblastí?

Ano, odpovídá.

c) Je jasně stanoven cíl programu?

Cíl programu je jasně vymezen a domnívám se, že rozvoj kompetencí pro demokratickou kulturu žáků je i zdařile naplňován. Program se věnuje rovině výuky, školy i města.

d) Je dosažení vzdělávacího cíle programu reálné?

Ano, program je zcela realisticky sestaven vzhledem k časovému vymezení, výukové náročnosti, odbornosti, materiálnímu zajištění, apod.

e) Je vzdělávací cíl stanoven v souladu s Kompetencemi pro demokratickou kulturu – viz kap. 2 Pravidel pro žadatele a příjemce – specifická část?

Ano, vzdělávací cíl odpovídá nastavení pravidel pro žadatele a je v souladu s Kompetencemi pro demokratickou kulturu, tak jak jsou popsány ve druhé kapitole dokumentu Pravidel pro žadatele a příjemce – specifická část.

f) Pokud je program určen dětem a žákům, jsou rozvíjeny odpovídající klíčové kompetence? Je vzdělávací cíl stanoven v souladu s příslušným RVP?

Program je natolik rozmanitý a bohatý, že se mu daří nejen být v souladu s Kompetencemi pro demokratickou kulturu, ale rozvíjet většinu z nich. Viz více a podrobněji níže ve třetí části posudku.

g) Pokud je program určen pedagogům, odpovídá vzdělávací cíl programu potřebám jejich pedagogické praxe?

V částech určených pro pedagogy program odpovídá potřebám pedagogické praxe a nabízí pedagogům další možnosti jeho rozvinutí.

h) Je jasně stanovena cílová skupina?

Ano je.

i) Odpovídá zvolená cílová skupina programu údaj, který uvedl příjemce do přílohy žádosti o podporu Přehled vytvářených programů a zvolených tematických oblastí?

Ano, odpovídá.

j) Odpovídá zaměření a obsah programu zvolené cílové skupině?

Ano, odpovídá.

- k) *Pokud se jedná o program s uzpůsobením pro žáky se SVP ve smyslu společného vzdělávání, je splněna podmínka, že jej mohou žáci se SVP bez problému absolvovat?*

Nejsem odborníkem na speciální pedagogiku, ale domnívám se, že program je použitelný také pro žáky s SVP.

- l) *Odpovídá obsah a pojetí programu Kompetencím po demokratickou kulturu a pojetí aktivity č. 7 ve výzvě?*

Ano, odpovídá.

- m) *Není koncepce programu v rozporu s pojetím Kompetencí po demokratickou kulturu a pojetím aktivity č. 7 ve výzvě?*

Ne.

- n) *Odpovídá obsah programu zvolené tematické oblasti (viz kap. 5.2.4 Pravidel pro žadatele a příjemce – specifická část), kterou příjemce uvedl do přílohy žádosti o podporu Přehled vytvářených programů a zvolených tematických oblastí?*

Ano, odpovídá

- o) *Odpovídá hodinová dotace obsahu a cílům programu?*

Ano, hodinová dotace je stanovena velmi přesně, odpovídá obsahu a cílům programu a je stanovena realisticky.

- p) *Je program zpracován na dostatečné grafické úrovni s využitím vzoru přílohy pro vzdělávací program (viz vzor na webu MŠMT)?*

Pokud se nepletu a rozumím správně otázce, jsou připraveny i materiály s využitím vzoru přílohy pro vzdělávací program a dodržují daná kritéria zpracování. Nicméně vyzdvihl bych spíše materiály, které si zpracovali realizátoři sami. Program je v tomto ohledu zpracován na velmi vysoké grafické úrovni. Především tedy metodické materiály (Průvodce metodikou). Grafická úprava hlavních metodických podkladů, příloh, prezentací ad. a jejich systematické řazení a označení umožňuje již po krátké době funkční orientaci v poměrně velkém množství materiálů.

- q) *Je program zpracován ve všech částech, které obsahuje vzor přílohy pro vzdělávací program (viz vzor na webu MŠMT)?*

Ano, program obsahuje všechny položky, které jsou uvedeny ve vzoru MŠMT.

- r) *Obsahuje program všechny povinné dílčí výstupy vzdělávacího programu tak, jak jsou uvedeny v popisu aktivity č. 7 v Pravidlech pro žadatele a příjemce – specifická část?*

Ano, program obsahuje všechny povinné dílčí výstupy podle popisu Pravidel pro žadatele a příjemce – specifická část.

- s) *Obsahuje program všechny povinné dílčí výstupy vzdělávacího programu minimálně tak, jak je příjemce uvedl v příloze žádosti o podporu Přehled klíčových výstupů k naplnění indikátorů projektu ESF?*

Ano, všechny povinné dílčí výstupy vzdělávacího programu korespondují s žádostí o podporu.

- t) *Proběhlo ověření programu dle podmínek uvedených v Pravidlech pro žadatele a příjemce – specifická část – viz kap. 2 a kap. 5.2.4?*

Po nastudování pravidel se domnívám, že ověření programu dle podmínek uvedených v Pravidlech pro žadatele a příjemce – specifická část proběhlo podle požadavků představených v daných dvou kapitolách ve všech bodech.

- u) *Je součástí finální verze programu Zpráva o ověření programu v praxi (viz vzor na webu MŠMT)? Byly do finální verze programu skutečně zapracovány poznatky z ověření programu v praxi?*

Ano, ověření programu je doloženo a jsou do něj zahrnuty poznatky z ověření programu v praxi. Viz také další poznámky v dalších částech hodnocení programu.

- v) *Vypořádal a zapracoval příjemce Vaše případné připomínky a návrhy, pokud jste je před vypracováním této finální verze posudku vznesl/a?*

Komunikace se zpracovatelem programu proběhla, mé hlavní připomínky byly zapracovány. V této hodnotící zprávě dále uvádím další nápady a náměty, jak postupovat např. při přípravě obdobných dalších projektů či témat. Je důležité ovšem doplnit, že se nejedná o výtky, ale mé poznámky mají sloužit jako inspirace k dalšímu přemýšlení o zpracování tematiky a jejímu metodickému uchopení.

- w) *Jaké jsou slabé a silné stránky programu?*

Mezi silné stránky programu bych zařadil jeho logickou strukturu, provázanost, návaznost jednotlivých lekcí, přehledné zpracování Průvodce metodikou, využití klasických, ale také inovativních didaktických metod, nebo vysokou kvalitu didaktického zpracování teoretických poznatků ad. Nejdůležitější předností je však praktický dopad na rozvíjení kompetencí žáků ZŠ, který může program mít při jeho realizaci. Řada aktivit má potenciál stát se reálným odrazovým můstkem pro aplikaci postupů v běžném životě - viz např. organizace práce, projektové uvažování, osvojení si praktických participativních metod. Dále vidím také jako zásadní přínos v obohacení didaktických a teoretických znalostí pedagogů.

Co se týče slabých stránek, napadá mě pouze ta, že pro mnoho vyučujících může na první pohled program jako celek působit jako nerealizovatelný z hlediska celkové časové dotace. Nicméně program je funkční také v případě, že se rozloží do samostatných lekcí a nemusí být využitý jen jako celek. V tomto ohledu tedy nevidím tento problém jako něco zásadního. Navíc za to nemůže program, ale stanovené podmínky pro uskutečňování výuky. Naleznou se jistě základní školy, které by rády využily celkovou podobu programu. Realizace celého programu je tedy spíše záležitostí priorit jednotlivých škol.

- x) *Jak hodnotíte celkové zpracování programu a jeho kvalitu? Vložte slovní hodnocení. Pokud byste měl/a program ohodnotit známkou, jakou mu udělíte? Známkování jako ve škole, tj. od jedničky (nejlepší hodnocení) do pětky (nejhorší hodnocení).*

Program mi přijde jako velmi hodnotný a kvalitně zpracovaný. V rámci svého posudku jsem studoval také starší programy žadatele a tento mi přišel zdařilejší, než řada starších metodik vytvořených žadatelem. Podle mého soudu se v tomto programu odráží již získané zkušenosti a jsou dále rozvíjeny. Program má jasný cíl, naplňuje standardy v oblasti didaktiky i teorie, mnohé aktivity jsou navíc inovativní (viz níže v dalších částech hodnocení) a především má praktický dopad. Proto bych program ohodnotil známkou 1.

- y) *Doporučujete program k realizaci tvůrcem programu?*

Ano doporučuji. Tvůrci prokázali nejen klasické znalosti didaktických postupů, schopnost členit výukový celek, realisticky rozložit časový rámec, apod., ale navíc zařadit inovativní postupy nebo (ve školním prostředí) netradiční postupy rozvíjející participaci žáků.

z) Doporučujete program k realizaci i dalšími subjekty?

Ano doporučuji. Program je na velmi vysoké úrovni kvality zpracování. Ocenil bych především jeho praktický rozměr. Dále je nutné vyzdvihnout schopnost propojení vědomostní/znalostní oblasti s interaktivními metodami. V podstatě se v posledních bodech můžu pouze opakovat a vše důležité jsem již napsal výše.

2. Zhodnocení programu z odborného hlediska

a) Je program ve všech dílčích výstupech zpracován kvalitně a na potřebné odborné úrovni?

Program obsahuje řadu oblastí, které se pouští do vcelku odborných témat fungování demokracie v jejích různých podobách a formách, v různých historických obdobích, a dostává se také k současné orientaci v demokratickém systému ČR. Všechny oblasti jsou zpracovány dostatečně kvalitně a do hloubky nejen pro žáky, ale i pedagogy ZŠ. V metodických materiálech a prezentacích jsem nenašel žádné zásadní nedostatky.

b) Je z odborného hlediska program koncipován logicky?

Program je koncipován logicky, začíná se přiblížením principů fungování přímé demokracie a dochází se k podobám zastupitelské demokracie. Postupně jsou probrány výhody a nevýhody jednotlivých pojetí demokracie a téměř vždy jsou základní definice pro žáky doplněny podrobnějšími vysvětlujícími texty pro pedagogy v přílohách jednotlivých dokumentů Průvodce metodikou.

c) Je program ve všech dílčích výstupech zpracován dostatečně přehledně?

Pokud budu hodnotit všechny dostupné materiály, musím konstatovat, že ve všech dílčích výstupech je program zpracován dostatečně přehledně. Vyzdvihl bych pak především dokument Průvodce metodikou. Teorie není naddimenzovaná a zpracování tematiky odpovídá potřebám ZŠ, včetně přihlídnutí k tomu, že žáci mohou mít různou znalost základních poznatků k tématu.

d) Jsou jednotlivé obsahové části programu propojeny, existuje potřebná návaznost jednotlivých obsahových celků?

Jak zaznělo v mém hodnocení bodu b), program je koncipován logicky, má tedy jasnou strukturu a vykazuje propojenost a návaznost. O další propojenosti svědčí opakování jednotlivých znalostí během celého programu v jednotlivých lekcích. Netýká se to jen části evokace, ale tematika demokratické participace se neustále vrací v nových podobách, poznatky jsou opakovány a také prohloubeny.

e) Odpovídá odborná úroveň programu současným poznatkům a je dostatečně aktuální?

Autoři metodických materiálů odkazují na klasické i aktuální poznatky, využívají odborné i populární naučné zdroje a vhodným způsobem zpracování přibližují současné odborné poznatky žákům i pedagogům. Jako příklad může posloužit využití aktualizovaného vydání úvodu k politologii, který se využívá i v českém vysokoškolském prostředí: Heywood, A. Politologie.

f) Je program z odborného hlediska zpracován v souladu s Kompetencemi pro demokratickou kulturu?

Program je v odborných částech v souladu s Kompetencemi pro demokratickou kulturu. Rozvíjí jak oblast hodnot, tak postojů, dovedností a znalostí. Daří se do něj včlenit také rozvíjení těchto kompetencí: kulturní rozmanitost, tolerance k nejednoznačnému, nebo kritické porozumění komunikaci a médiím. Jediná oblast, která by mohla být rozvíjena v dnešní době více by mohla být oblast kompetencí pro kritické porozumění životnímu prostředí a udržitelnosti, jako součást vzdělávání demokratického občana. Nicméně v tuto chvíli bych nedoporučoval obohacovat program o takový motiv, protože by se pravděpodobně narušila jeho soudržnost. Je to spíš inspirace pro další práci autorek a autorů programu. Navíc je jasné, že ne vždy se dají rozvíjet do hloubky všechny kompetence.

- g) Je program ve všech dílčích výstupech dostatečně podrobně rozpracován (tj. tak, aby mohl být bez problémů realizován bez dalšího doplňování obsahu učiva apod. i jiným subjektem, v jiné škole)?

Myslím, že zcela jistě můžu konstatovat kladnou odpověď, že program je ve všech dílčích výstupech dostatečně podrobně rozpracován tak, aby mohl být bez problémů realizován bez dalšího doplňování obsahu učiva apod. i jiným subjektem, v jiné škole. Možná by stálo za zvážení připravit ještě jednostránkový manuál, jak pracovat s Průvodcem metodikou. Po přečtení první lekce je zpracování a organizace metodického textu jasná, nicméně možná by to některým pedagogům mohlo pomoci při prvotním seznámení. Není to ovšem nutné, grafická úprava, logická následnost a struktura, nebo jednotná podoba jednotlivých lekcí umožňují rychlou orientaci bez předchozího "zaškolení".

- h) Je program ve všech dílčích výstupech zpracován tak, že je možná jeho bezproblémová přenositelnost (vyjma částí programu, které jsou popř. vázány na konkrétní region, konkrétní objekt atd., popř. obsahuje program varianty pro jiný region, objekt nebo metodický návod na možnou úpravu pro realizaci v jiném regionu, objektu apod.)?

Opět musím opakovat, že má odpověď je kladná, tedy že program je ve všech dílčích výstupech zpracován tak, že je možná jeho bezproblémová přenositelnost. Jedinou výjimkou by mohlo být severočeské město Chvost, které je zmíněno s kauzou slíbeného referenda o vytvoření vesnice pro „nepřízpůsobivé a nežádoucí občany“ za městem, které v komunálních volbách slíbila jedna z kandidujících stran – Chvostčané Chvostu. Ale možná, že naopak by bylo vhodné v Chvostu tuto problematiku ukázat a osvětlit z perspektivy fungování liberální demokracie, jak je prezentováno v Průvodci metodikou (konkrétně ZŠ T2 H2).

- i) Pokud je program určen pedagogickým pracovníkům, je zpracován ve formě odpovídajících požadavků na akreditované programy DVPP: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/dalsi-vzdelavani/akreditace-v-systemu-dvpp?>

Podle mého soudu po nastudování požadavků na uvedeném odkazu ano.

- j) Pokud je program určen pedagogickým pracovníkům a obsahuje distanční část, je zpracován dle akreditačních požadavků na programy DVPP s distanční částí: <http://www.msmt.cz/file/36202?>

Opět platí stejná odpověď, podle mého soudu po nastudování požadavků na uvedeném odkazu ano.

- k) Je soubor odkazů na materiály, které byly pro danou problematiku vytvořeny v předchozích projektech, dostatečně rozsáhlý, jsou anotace výstižné a jsou odkazy funkční?

Program je dostatečně rozsáhlý a nabízí rovněž možnosti jeho dalšího rozvíjení díky tipům pro výuku a přílohám. Ne všechny musí pedagog využít, ale dostává rady, odkazy, zdroje a konkrétní texty, které už tak dostatečně funkční program mohou v případě zájmu pedagogové využít různým způsobem nebo mu věnovat ještě více času. Veškeré anotace a definice jsou výstižné a odkazy jsou funkční.

- l) Je terminologie používaná ve všech dílčích výstupech na odpovídající odborné úrovni, popř. je v odůvodněných případech dostatečně vysvětlena?

Terminologie je dosti odborná a přesto srozumitelně podaná. Nemám žádnou zásadní výhradu. Jedinou poznámkou na okraj by bylo to, že bych nepoužíval wikipedii jako zdroj, což se stalo ovšem pouze v jednom případě při definici pojmu demokracie (viz ZŠ T1 H1, s. 7). A to z toho důvodu, že žáci i pedagogové by měli být vedeni k tomu používat relevantnější zdroje informací, které se řídí přísnějšími pravidly prezentace informací. Jak už bylo zmíněno, v metodice je využita řada vhodným zdrojů (viz zmíněný Heywood) a terminologie je i při vlastním zpracování vysvětlena jasně, srozumitelně a dostatečně.

- m) Obsahuje program potřebné odkazy na použité zdroje?

Program obsahuje všechny potřebné odkazy na použité zdroje. Možná bych u každého Průvodce metodikou doplnil, kdo konkrétně je jeho autorem, spoluautorem. Týká se to celých metodických materiálů a delších textů, u kterých není jasné, kdo je jejich autorem. Autorství je důležité pro další využití, citace, kritiku, oslovení autorů apod. Doporučil bych také sjednotit v další práci veškeré odkazování podle harvardského systému citování a seznam použitých zdrojů pak uvedl na konci každého Průvodce metodikou. Nicméně není to v tuto chvíli nutné, spíše se jedná o inspiraci do budoucna.

- n) Jsou citace uváděny v souladu s platnou normou?

Citace a parafráze jsou uváděny v dostatečné podobě. Praxe citování v českém prostředí obecně není zcela sjednocena a nabízí více možností. Jako nejdůležitější vidím pravidlo, že má být vždy jasné, odkud byly čerpány použité informace. Platí stejná poznámka jako v bodu m): sjednotil bych v další práci veškeré odkazování podle harvardského systému citování a seznam použitých zdrojů pak uvedl na konci každého Průvodce metodikou. Nicméně není to v tuto chvíli nutné, spíše se jedná o inspiraci do budoucna.

- o) Prošel program ve všech dílčích výstupech jazykovou korekturou?

Podle mého soudu ano, nenašel jsem žádné zásadní jazykové pochybení.

- p) Je program ve všech dílčích výstupech na potřebné jazykové, stylistické a grafické úrovni?

Zcela jistě ano, i v případě delších textů. Nejvíce bych pak pochválil grafickou úroveň zpracování, která podle mého soudu metodice významně pomohla. Díky vhodné grafické úpravě jsou jednotlivé části Průvodce metodikou přehledné.

- q) Je program ve všech dílčích výstupech zpracován tak, že splňuje všechny požadavky uvedené v Kritériích kvality digitálních vzdělávacích zdrojů podpořených z veřejných rozpočtů: http://clanky.rvp.cz/wp-content/uploads/prilohy/21071/kriteria_kvality_digitalnich_vzdelavacich_zdroju.pdf?

Podle mého soudu po nastudování požadavků na uvedeném odkazu ano.

- r) Doložil příjemce, jak nabídl program ke zveřejnění na portálech uvedených v Pravidlech pro žadatele a příjemce – specifická část?

Ano, doložil.

- s) Jak hodnotíte celkovou odbornou úroveň programu?

Celkově se jedná o velmi zdařilý a potřebný program. V současnosti se často hovoří o krizi západní liberální demokracie a tento program umožňuje vhodnou formou přenést podstatnou část této problematiky do školního prostředí ZŠ. Program ukazuje, co je a není podstatou liberální demokracie a různých jejích podob, v čem spočívají mýty o liberální demokracii, nebo že ke svobodě patří také odpovědnost. Program je nástrojem, který zajistí základní orientaci v demokratickém systému ČR. Je bohatý na praktické ukázky, citáty i inovace (viz tzv. strom kompetencí ZŠ T1 H2, s. 7). Program nabízí zajímavé, praktické, motivační, ale i vtipné pojetí fungování demokracie na úrovni školy, města i státu. Osobně bych možná ještě doplnil do stručného shrnutí hlavních znaků přímé athénské demokracie mezi její problémy to, že stála na otrokářském systému (viz ZŠ T2 H1). Nicméně možná to není nutné, protože tato problematika je zmíněna v přílohách.

Větší pozornost bych osobně věnoval jedné konkrétní reflexi v této části: ZŠ T2 H2 - Uvědomění - Fáze 2: Limity přímé demokracie, s. 7-9. Větší důraz bych kladl na zmíněný poznatek, že moderní referendum se od pouhého diktátu liší a vůbec ho neumožňuje, protože základem liberální demokracie jsou určité normy a principy, které diktát většiny vylučují a tím pádem omezují rozsah toho, o čem mohou občané v liberálních demokraciích rozhodovat pomocí nástrojů, jakým je referendum. Zmínka této tematiky se v textu objevuje, ale osobně bych ji viděl jako velmi důležité sdělení, které si možná zaslouží větší pozornost. Především pak z toho důvodu, že občané liberálních demokracií, si nemusí být vědomi tohoto zmíněného rozsahu, který se vztahuje také k dalším konceptům jako je svoboda slova apod. Domnívám se, že se jedná o časté nepochopení fungování liberální demokracie, které pak vede ke zvažování absurdních referend, jako je v metodických materiálech zmíněné referendum města Chvost. Nicméně je to jen osobní poznámka a priorita, kterou bych jako pedagog rozvíjel.

Podpurný text k zastupitelské demokracii bych možná zařadil až do ZŠ T3 H2, aby byl čas pro jeho případné využití. Je otázkou, jestli u různých politických stran zastupujících různé skupiny občanů v ZŠ T3 H2 u sociální demokracie uvádět, že hájí zájmy dělníků. Do jisté míry je to pravda, ale spíše se jedná o pohled na sociální demokracii na začátku 20. století a ne na současnou podobu sociálních demokracií, které musely reagovat na situaci tzv. postindustriální společnosti a upravit podle toho své programy. Opět to ale není nic zásadního.

Část ZŠ T4 H1 je rovněž kvalitní, jen mě napadá, že by se možná hodila ještě příloha pro pedagoga věnující se tematice nebo by se to dalo vyřešit odkazem na Ústavu a její konkrétní části. Předpokládám totiž, že pedagogové nemusí mít dostatečně zautomatizovanou znalost toho, jak přesně probíhá schvalování zákonů, jak funguje zákonodárná, výkonná a soudní moc. Nicméně opět je to poznámka spíše na okraj. Pokud pedagog tyto znalosti nemá, není žádný problém si je v dnešní době rychle doplnit. Základní poznatky či shrnutí v metodice jsou a měly by být podle mého názoru dostačující.

Program mě příjemně překvapil, především pak svou praktickou částí, která v mnoha oblastech velmi novátorsky připravuje půdu pro osvojování si praktických dovedností participace v demokratických společnostech, které je využitelné v různých sférách - ve škole, městě i na úrovni fungování demokratického státu.

3. Zhodnocení programu z didaktického hlediska

a) Jsou zvolené metody, postupy a formy výuky/realizace programu vhodné?

Jako člověk, který působí převážně jako politolog a zároveň vysokoškolský pedagog, který připravuje budoucí učitele občanské výchovy, se domnívám, že metody, postupy a formy výuky/realizace programu jsou vhodné. A nejen to. Doplnil bych rovněž, že jsou inovativní, tvůrčí, podporují zapojení žáků, rozvoj jejich znalostí a praktických dovedností. Dnes již poměrně známé metody jako je brainstorming, diskuse, I.N.S.E.R.T.

Poznámka: U některých odpovědích se musím opakovat, protože se rovněž opakují variace předešlých otázek.

b) Odpovídají zvolené metody, postupy a formy dané cílové skupině?

V takto předložené podobě projektu zvolené metody, postupy a formy odpovídají dané cílové skupině. Tedy pro žáky 8. a 9. tříd.

c) Odpovídá obsah a odborná náročnost programu zvolené cílové skupině?

V takto předložené podobě projektu obsah a odborná náročnost programu odpovídají zvolené cílové skupině. Zde je platný komentář jako u bodu b).

d) Pokud je program určen pro děti a žáky, jsou zohledněny věkové zvláštnosti dané cílové skupiny?

V takto předložené podobě projektu jsou zohledněny věkové zvláštnosti dané cílové skupiny. Pro body b), c), d) i někteří další body dále platí, že způsob provedení metodických materiálů umožňuje navíc využít program při mírných úpravách i u jiných věkových skupin a na jiných typech škol (gymnázia, učiliště apod.).

e) Pokud je program určen pro pedagogy, jsou z hlediska andragogiky zvoleny odpovídající formy výuky?

Části programu určené pro pedagogy (tím mám na mysli např. přílohy pro doplnění znalostí pro vedení lekcí) jsou velmi dobré z několika důvodů. Jednak napomáhají zvýšit kompetenci pedagogů pro výchovu a vzdělávání žáků v dané oblasti rozvíjení jejich demokratických kompetencí, ale přispívají také k nikdy neukončeným procesům socializace a enkulturace v životě každého jedince. Tipy pro výuku podporují aktivní zacházení s metodickými materiály a možnost jejich dalšího kreativního rozvinutí.

f) Je v programu zvolena a realizována vhodná forma motivace cílové skupiny?

Program je motivující pro žáky i učitele. Motivuje je podle mého názoru ke vzájemnému naslouchání, demokratické diskusi, spolupráci, empatii, toleranci apod. Výborná je postupná gradace aktivit, jejich návaznost a tím pádem také očekávání následujících aktivit. Žáci mají možnost od aktivit v interaktivních částech přecházet k osvojení si přehledu o reálném fungování demokracie v jejich různých podobách. Jako nejzdařilejší hodnotím postupnou motivaci k vlastní aktivitě žáků.

g) Jsou využity vhodné aktivizační metody?

Znovu platí některé poznámky z bodu h) a výše popsaného, doplním jen několik dalších. Kromě dosud zmíněných metod bych vyzdvihl využití těchto dalších metod: SWOT analýza a tematické klastry (viz Průvodce metodikou ZŠ T8 H1+2); Vennův diagram (ZŠ T6 H1).

h) Jsou v programu využívány vhodné didaktické pomůcky?

Ano, v programu jsou využívány vhodné didaktické pomůcky. Metodika programu obsahuje také prezentace, pracovní listy a možnosti využívat dalších interaktivních metod poplatných dnešnímu stavu digitalizace. Konkrétně mám na mysli např. využití aplikace Mentimetr (viz Průvodce metodikou ZŠ T5 H1).

i) Je metodika programu zpracována na potřebné didaktické úrovni?

Metodika programu dle mého názoru překonává běžně požadovaný standard. U každé lekce je jasné popsáno, které kompetence budou rozvíjeny, a tomu také odpovídá reálný obsah metodiky. Všechny lekce jsou systematicky členěny podle standardní struktury evokace, uvědomění, reflexe. Stanovená doba k jednotlivým aktivitám odpovídá podle mého názoru reálné časové dotaci jednotlivých lekcí. Vyzdvihl bych rovněž to, že znalosti jsou opakovány v nových souvislostech, tím pádem ukotveny a

dále rozvíjeny. Aktivity jsou velmi silně propojeny se znalostním obsahem a vytvářejí tak soudržný rámec. Vyzdvihl bych rovněž praktické ukázky v podobě fotografií z realizovaných hodin nebo inspiraci nejen ze základních škol (např. Průvodce metodikou ZŠ T6 H1, s. 19-21).

- j) Obsahuje program všechny potřebné materiály, prezentace, odborné texty, baterie příkladů dobré praxe, seznam doporučené literatury, internetové odkazy, klíče k listům úkolů, křížovek, kvízů, poznatky z ověření v praxi atd.?

Program je velmi bohatý na všechny zmíněné typy materiálů, všechny tedy jednak obsahuje, ale navíc je potřeba tvůrce programu pochválit za to, že v Průvodci metodikou je vše systematicky označeno tak, aby se daly snadno prezentace najít podle přehledného kódování. Orientace v materiálech se tím pádem stává velmi přehlednou.

- k) Jak hodnotíte celkovou didaktickou úroveň programu?

Celkové hodnocení vyplývá z již napsaného. Program je dobře strukturován a je realistický. Veškeré kompetence (hodnoty, postoje, dovednosti, znalosti) jsou přehledně popsány a funkčně rozvíjeny. Didaktická úroveň odpovídá typu školy i tematické oblasti. Realisticky je odhadnutá časová dotace k jednotlivým aktivitám. Lekce jsou jasně strukturovány. Celkově bych pochválil přehlednost oproti mnoha jiným metodikám a programům. Díky doplněným "tipům" má vyučující možnost rozvinout metodiku a kreativně s ní pracovat. Klasické metody jako brainstorming jsou doplněny o méně využívané metody jako Vennův diagram nebo inovativní metody jako jsou tematické klastry. Důležitou, zásadní a potřebnou součástí metodiky jsou pracovní listy, které ocení každý pedagog. Pro pedagogy jsou navíc vhodné také praktické návody, jako je např. návod na tisk dokumentů. Jako velmi praktické vidím vytvořené plány práce, které žáci mohou využít nejen ve svém studentském životě, ale také v budoucnu, ve svém pracovním životě. Stejná poznámka platí pro organizace práce, kterou se žáci učí zábavným způsobem. Myslím, že zásadní je pro program rovněž evaluační část - tedy evaluační dotazník a fokusní skupina (viz Průvodce metodikou ZŠ T13 H1). Tyto lekce dávají programu další důležitý rozměr, který rovněž rozvíjí praktické dovednosti žáků i pedagogů a posiluje již získané znalosti, dovednosti, kompetence o další rozměr, který přesahuje běžně prováděnou reflexi (na kterou pravděpodobně v běžné výuce na ZŠ nezbývá dost času).

Případné další komentáře/poznámky k programu

Líbila by se mi nějaká galerie projektů umístěná na webových stránkách organizace, ve které by byly popsány všechny realizace žákovských projektů. Nicméně je to podle mého názoru nad rámec velmi zdařilého projektu a muselo by to být podpořeno další finanční částkou.

Potvrzují soulad tohoto programu se zaměřením výzvy, se strategickými dokumenty, s pojetím Kompetencí pro demokratickou kulturu a s požadavky na výstupy aktivity č. 7, které jsou uvedeny v Pravidlech pro žadatele a příjemce – specifická část (navazující dokument výzvy Budování kapacit pro rozvoj škol II). Program je zpracován kompletně a je na potřebné odborné a didaktické úrovni.

	Jméno, příjmení, titul	Datum a místo	Podpis
Zpracoval/a	Mgr. Ing. Martin Brabec, Ph.D.	Liberec 28. 11. 2019	

